

GEBELİKTE COVID-19

10. BÖLÜM

Gizem KAYNAR BEYAZ¹

2019' un sonlarında, Wuhan Çin'de yaşayanlar arasında solunum yolu enfeksiyonu yayılmaya başladı ve kısa bir süre sonra yeni SARS-CoV-2 adı verilen etken klinik hastalık COVID-19 olarak adlandırıldı. Bu makale sonrasında (Temmuz 2020 sonu), dünyanın neredeyse her ülkesinde ve bölgesinde 17.8 milyondan fazla insanı etkiledi ve 685 binden fazla ölüme neden oldu. İlk epidemiyolojik raporlarda , 65 yaşın üzerindekiilerin, astım , kronik akciğer hastalıkları, diyabet, morbid obezite, önemli kardiyovasküler hastalık ve immün yetmezliklilerin risk altında olduğunu bildirildi¹. Son çalışmalar göre hamileliği COVID-19 için bir risk faktörü olarak dahil edildi². Gebelik immün ve dolaşım sistemlerde fizyolojik değişiklikler nedeniyle, kadınları viral solunum yolu enfeksiyonuna yatkın hale getiren ve hem anne hem de yenidoğan üzerine olumsuz ciddi sonuçlara neden olabilen bir süreçtir³.

COVID-19 gebelerde klasik triadı olan ateş, kuru öksürük, kas ağrısı yanında yorgunluk ve boğaz ağrısı kliniği ile görülebilir. Laboratuvar bulgusu spesifik değildir; lökosit sayısı artmış yada azalmış olabilir, lenfosit sayısı azalma yönünde etkilenir, trombositopeni görülebilir karaciğer fonksiyon testleri etkilenmiş olabilir⁴. Gebelerde tükürük, nazofaringeal ve orofaringeal sürüntü SARSCoV- 2'nin real-time polimeraz zincir reaksiyonu (RT-PCR) ile değerlendirilmelidir. Klinik şüphe barındıran hastalarda laboratuvar bulgusu spesifik olmadığından tanıda Bilgisayarlı tomografi (BT) duyarlılığının oldukça yüksektir, bundan dolayı real-time polimeraz zincir reaksiyonu (RT-PCR) şüpheli vakalarda toraks BT (gebenin rahimini örtecek şekilde radyasyon kalkanı uygulanarak) önerilmektedir.

İlk trimesterde COVID-19'un etkisi hakkında kapsalı veriler bulunmamaktadır. Yeni çalışmalarda fetüsün etkilenip etkilenmediğinin kanıtlanmadığı pek çok sonuçlar bildirilmesine rağmen hemen hepsinde ortak görüş normal

¹ Uzm. Dr. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, T.C Sağlık Bakanlığı Şehit Profesör Dr İlhan VARANK Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul. gizemkaynar@mail.com.

Eksternasyon Kriterleri

Şüpheli tanıya sahip annenin ve yenidoğan PCR testi negatif olduğunda ve yenidoğan asemptomatik olduğunda anne yanına verilebilir. Asemptomatik Enfeksiyon olan yenidoğan bebekler yada ağır yada hafifi enfeksiyon geçirmiş olan bebekler tedavi sonrasında 24 saat ara ile 2 kez alınan solunum yolu numuneleri (nazofaringeal ve faringeal sürüntüler) ve dışkı ardışık 2 sonuç negatif görülene kadar test edilmelidir. Ciddi enfeksiyon sonrası 2 ayrı SARS-CoV-2 PCR testi negatif olan bebek evde en az 14gün izolasyon karantinası uygulanacak şekilde taburcu edilebilir. Bebeğin taburculuğu başka nedenlerle uzayacak olursa anne; hastalık belirtileri gerilemesi ve 24 saat arayla alınmış en az iki PCR testi sonucu negatifleştiginde yenidoğan bebeği ziyaret edebilir ¹⁰.

KAYNAKLAR:

1. Z. Zheng, F. Peng, B. Xu, *et al.* **Risk factors of critical & mortal COVID-19 cases: a systematic literature review and meta-analysis** J Infect (2020), 10.1016/j.jinf.2020.04.021 S0163-4453(20)30234-6
2. J. Dashraath, J.L.J. Wong, M.X.K. Lim, *et al.* **Coronavirus disease 2019 (COVID-19) pandemic and pregnancy** Am J Obstet Gynecol (2020), 10.1016/j.ajog.2020.03.021 S0002-9378(20)30343-4
3. H. Chen, J. Guo, C. Wang, *et al.* **Clinical characteristics and intrauterine vertical transmission potential of COVID-19 infection in nine pregnant women: a retrospective review of medical records [published correction appears in Lancet. 2020 Mar 28;395(10229):1038]** Lancet, 395 (10226) (2020), pp. 809-815, 10.1016/S0140-6736(20)30360-3
4. Liang H., Acharya G.(2020). Novel corona virus disease (COVID-19) in pregnancy: what clinical recommendations to follow? Acta Obstet Gynecol Scand. 00: 1-4, doi: 10.1111/aogs.13836
5. Breslin N, Baptiste C, Gyamfi-Bannerman C, et al. COVID-19 infection among asymptomatic and symptomatic pregnant women: Two weeks of confirmed presentations to an affiliated pair of New York City hospitals [published online ahead of print, 2020 Apr 9]. *Am J Obstet Gynecol MFM.* 2020;2(2):100118. doi:10.1016/j.ajogmf.2020.100118
6. Serology analysis for F. Kramer, V. Simon COVID-19 [published online prior to printing, May 15, 2020] Science (2020), 10.1126 / science.abc1227
7. Wang L, Shi Y, Xiao T, et al (2020). Chinese expert consensus on the perinatal and neonatal management for the prevention and control of the 2019 novel coronavirus infection (first edition). *Ann Trans Med*,8(3):47
8. Chen H, Guo J, Wang C, et al (2020). Clinical characteristics and intrauterine vertical transmission potential of COVID-19 infection in nine pregnant women: a retrospective review of medical records. *Lancet.* 395(10226):809–815
9. Erdeve Ö., Çetinkaya M., Baş A.Y., Narlı, N., Duman, N., Vural, M., & Koç, E. (2020). The Turkish Society proposal for the management of COVID-19 in the neonatal intensive care unit. *Türk Pediatri Ars.* 55(2): 86–92.
10. T.C Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Müdürlüğü.(2020).COVID-19 (SARS CoV-2 Enfeksiyonu) Rehberi- Bilim Kurulu Çalışması.ANKARA, 13.04.2020. www.saglik.gov.tr.
11. Wang J, Qi H, Bao L, et al (2020). A contingency plan for the management of the 2019 novel coronavirus outbreak in neonatal intensive care units. *Lancet Child Adolesc Health.*, 4(4): 258-259.

12. G. Salvatori, D.U. De Rose, C. Concato, *et al.* **Managing COVID-19-positive maternal-infant dyads: an Italian experience** *Breastfeed Med*, 15 (5) (2020), pp. 347-348, 10.1089/bfm.2020.0095
13. CDC Covid-19 Response Team. Coronavirus disease 2019 in children — United States, February 12–April 2, 2020. *MMWR Morb Mortal Wkly Rep* 2020; 69:422–426. DOI: <http://dx.doi.org/10.15585/mmwr.mm6914e4>.
14. L. Zeng, S. Xia, W. Yuan, *et al.* **Neonatal early-onset infection with SARS-CoV-2 in 33 neonates born to mothers with COVID-19 in Wuhan, China [published online ahead of print, 2020 Mar 26]** *JAMA Pediatr* (2020), 10.1001/jamapediatrics.2020.0878 e200878
15. CDC Covid-19 Response Team. Evaluation and Management Considerations for Neonates at Risk for COVID-19 (May 20, 2020). <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/hcp/caring-for-newborns.html>. Accessed May 26, 2020.
16. A. CoronadoMunoz, U. Nawaratne, D. McMann, M. Ellsworth, J. Meliones, K. Boukas **Late-onset neonatal sepsis in a patient with Covid-19** *N Engl J Med.*, 382 (19) (2020), Article e49, 10.1056/NEJMc2010614
17. H. Chen, J. Guo, C. Wang, *et al.* **Clinical characteristics and intrauterine vertical transmission potential of COVID-19 infection in nine pregnant women: a retrospective review of medical records [published correction appears in Lancet. 2020 Mar 28;395(10229):1038]** *Lancet*, 395 (10226) (2020), pp. 809-815, 10.1016/S0140-6736(20)30360-3
18. R. Davanzo, G. Moro, F. Sandri, M. Agosti, C. Moretti, F. Mosca **Breastfeeding and coronavirus disease-2019: Ad interim indications of the Italian Society of Neonatology endorsed by the Union of European Neonatal & Perinatal Societies [published online ahead of print, 2020 Apr 3]** *Matern Child Nutr* (2020), 10.1111/mcn.13010 e13010
19. Y. Wu, C. Liu, L. Dong, *et al.* **Coronavirus disease 2019 among pregnant Chinese women: case series data on the safety of vaginal birth and breastfeeding [published online ahead of print, 2020 May 5]** *BJOG* (2020), 10.1111/1471-0528.16276
20. CDC Covid-19 Response Team. Care for Breastfeeding Women: Interim Guidance on Breastfeeding and Breast Milk Feeds in the Context of COVID-19 (May 5, 2020). <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/hcp/care-for-breastfeeding-women.html>. Accessed May 26, 2020.
21. Puopolo KM, Hudak ML, Kimberlin DW, et al (2020). Management of Infants Born to Mothers with COVID-19 Date of Document. American Academy of Pediatrics Committee on Fetus and Newborn, Section on Neonatal Perinatal Medicine, and Committee on Infectious Diseases.1-18. Available on: <https://downloads.aap.org/AAP/PDF/COVID%2019%20Initial%20Newborn%20Guidance.pdf>
22. A.W.H. Chin, J.T.S. Chu, M.R.A. Perera, *et al.* **Stability of SARS-CoV-2 in different environmental conditions. [Published online April 2 2020]** *Lancet Microbe*, 1 (2020), 10.1016/S2666-5247(20)30003-3
23. Z. Belhadjer, M. Méot, F. Bajolle, *et al.* **Acute heart failure in multisystem inflammatory syndrome in children (MIS-C) in the context of global SARS-CoV-2 pandemic [published online ahead of print, 2020 May 17]** *Circulation* (2020), 10.1161/CIRCULATIONAHA.120.048360
24. Poon LC, Yang H, Kapur A, et al (2020). Global interim guidance on coronavirus disease 2019 (COVID- 19) during pregnancy and puerperium from FIGO and allied partners: Information for healthcare professionals. *Int J Gynaecol Obstet.* doi.org/10.1002/ijgo.13156.